A??r Bozukluk Bataryas?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *A??r Bozukluk Bataryas?*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16287

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

A??r Bozukluk Bataryas? (ABB), bili?sel i?levlerde ileri düzeyde bozukluk ya?ayan bireyleri, özellikle demans hastalar?n? de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? bir nöropsikolojik test arac?d?r. Bu ölçe?in Türkçe uyarlamas?, Tu?ba Erta? taraf?ndan 2011 y?l?nda demansl? bireylerde geçerlik ve güvenirlik çal??mas? yap?larak tamamlanm??t?r. ABB, standart bili?sel tarama testlerinin uygulanamad??? veya taban etkisine maruz kald??? a??r bili?sel bozukluk vakalar?nda detayl? ve spesifik bir de?erlendirme sa?lamay? amaçlamaktad?r.

Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk kültürüne ve dil yap?s?na uygunlu?unu test ederek, bataryan?n Türkiye'deki klinik alanda kullan?ma haz?r hale getirilmesini sa?lam??t?r. ABB, hastalar?n dikkat, dil, bellek, görsel-uzamsal i?levler ve praksis gibi temel bili?sel alanlardaki performans?n? nicel olarak ölçmeye odaklanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

A??r Bozukluk Bataryas?, demans, bili?sel bozukluk, nöropsikolojik de?erlendirme, uyarlama, geçerlik, güvenirlik

Yazarlar

Tu?ba Erta?

Amaç

Bu bataryan?n temel amac?, orta ve a??r derecede demans veya di?er nörodejeneratif bozukluklar? olan bireylerin bili?sel durumlar?n? ölçmek ve izlemektir. Geleneksel bili?sel tarama testleri, a??r bozukluk durumlar?nda ay?rt edici gücünü yitirdi?inden (taban etkisi), ABB, bu popülasyonda bile farkl? bili?sel alanlardaki performans? hassasiyetle yakalamak üzere tasarlanm??t?r. Ölçek, özellikle klinik ara?t?rmalarda ve tedaviye verilen yan?t?n de?erlendirilmesinde kritik bir rol oynamaktad?r.

Türkçe uyarlama çal??mas?n?n özel amac? ise, orijinal bataryan?n Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu sa?lamak, böylece Türkiye'deki klinik ve akademik ortamlarda standardize edilmi? ve güvenilir bir araç sunmakt?r. Bu sayede, Türkiye'deki demans popülasyonunun do?ru ve standardize edilmi? bir ?ekilde de?erlendirilmesi hedeflenmi?tir.

Yap?

A??r Bozukluk Bataryas?, demans?n yol açt??? çe?itli bili?sel i?levleri ölçen çok boyutlu bir yap?y? de?erlendirir. Ölçek, özellikle a??r bili?sel bozukluk ya?ayan bireylerin bile hala

ARABPSYCHOLOGY.COM

gösterebilece?i temel i?levleri hedef alarak, bili?sel rezervin kapsaml? bir resmini sunar. Ölçülen temel yap?lar, demans?n ilerleme evrelerinde bile de?erlendirilebilen alt alanlar? içerir:

Dikkat ve Oryantasyon: Çevresel fark?ndal?k, yer ve zaman oryantasyonu.
Dil: ?fade edici dil (isimleme, tekrarlama) ve al?c? dil (komut anlama) becerileri.
Bellek: Anl?k ve k?sa süreli hat?rlama yetenekleri.
Görsel-Uzamsal ??levler: ?ekil kopyalama, nesne tan?ma ve uzamsal ili?kileri alg?lama.
Eylem (Praxis): Motor komutlar? anlama ve uygulama yetene?i.

Geçerlik

A??r Bozukluk Bataryas?'n?n Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Erta?, 2011), ölçe?in klinik aç?dan anlaml? sonuçlar verdi?ini göstermek üzere geçerlik çal??malar? yürütülmü?tür. Bu çal??malar, genellikle kapsam geçerli?i ve ölçüt ba??ml? geçerlik üzerine odaklanm??t?r. Kapsam geçerli?i, uzman görü?leri al?narak bataryan?n demans?n tüm ilgili bili?sel alanlar?n? yeterli düzeyde ölçtü?ünden emin olmay? içerir.

Ölçüt ba??ml? geçerlik ba?lam?nda, ABB puanlar?n?n, ayn? popülasyonda kullan?lan ve yayg?n olarak kabul görmü? di?er nöropsikolojik tarama araçlar?n?n (örne?in, Mini Mental Durum Muayenesi) puanlar? ile korelasyonu incelenmi?tir. Beklendi?i gibi, ABB puanlar?n?n di?er güvenilir bili?sel testlerle anlaml? korelasyon gösterdi?i tespit edilmi?tir. En önemlisi, ABB'nin a??r bili?sel bozukluktaki bireylerde taban etkisinden kaç?narak, geleneksel testlere göre daha yüksek ay?rt edicilik sergiledi?i bildirilmi?tir.

Güvenirlik

Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirmek amac?yla güvenirlik analizleri yap?lm??t?r. Bu analizler iki temel alana odaklanm??t?r: iç tutarl?l?k ve test-tekrar test güvenirli?i. ?ç tutarl?l?k için **Cronbach Alfa** katsay?s? hesaplanm??t?r. ABB'nin alt testleri ve toplam puan? için elde edilen Cronbach Alfa de?erlerinin, bataryan?n içsel olarak tutarl? oldu?unu ve maddelerin ayn? genel bili?sel yap?y? ölçtü?ünü gösteren kabul edilebilir düzeyde oldu?u varsay?lmaktad?r.

Test-tekrar test güvenirli?i ise, demansl? bireylerde k?sa bir zaman aral??? (örne?in 2 ila 4 hafta) sonras?nda yap?lan tekrarl? uygulamalarda puanlar?n kararl?l???n? de?erlendirmi?tir. Yüksek korelasyon katsay?lar?, ABB'nin zaman içinde stabil sonuçlar üretti?ini ve bireylerin bili?sel durumundaki do?al dalgalanmalar d???nda, ölçüm hatas?na ba?l? olmayan kararl? bir de?erlendirme sa?lad???n? ortaya koymu?tur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Uyarlama çal??malar?nda yap?sal geçerli?i desteklemek amac?yla faktör analizi teknikleri kullan?l?r. A??r Bozukluk Bataryas?'n?n (SIB) çok boyutlu yap?s? göz önüne al?nd???nda, Türkçe versiyonun da orijinal ölçekte hedeflenen temel bili?sel alt boyutlar? (bellek, dil, praksis vb.) Türk popülasyonunda ba?ar?yla ölçtü?ünü teyit etmek için Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) veya Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) kullan?lm??t?r.

Bu analizler, batarya maddelerinin teorik olarak beklenen faktör yap?lar?na uygun yüklendi?ini göstermi? ve böylece ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü ve kültürleraras? e?de?erli?ini desteklemi?tir. Ba?ar?l? bir faktör analizi, ABB'nin a??r bili?sel bozukluk yap?s?n? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlam??t?r.

Araç

Test Türü: Uyarlama, Nöropsikolojik Performans Bataryas?

Format: Birebir uygulama gerektiren, klinik de?erlendirme format?. Puanlama, uygulay?c? taraf?ndan hastan?n standardize edilmi? görevlerdeki performans?na göre yap?l?r.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinali ?ngilizce.

Popülasyon Grubu: Nörodejeneratif bozukluklar? olan hastalar.

Ya? Grubu: Yeti?kinler, a??rl?kl? olarak geriatrik popülasyon (65 ya? ve üzeri).

Popülasyon Detaylar?: Orta ve ileri düzeyde bili?sel bozukluk (demans) tan?s? alm?? bireyler. Bu batarya, Mini Mental Durum Muayenesi gibi yayg?n testlerde dü?ük puan alan (örne?in 10'un alt?nda) hastalar için idealdir.

Test Metodolojisi: Klinik gözlem ve standardize edilmi? bili?sel görevlere dayal? performans testi. Uygulama süresi, hastan?n bili?sel durumuna ba?l? olarak de?i?mekle birlikte, genellikle 30 ila 45 dakika sürebilir.

Anahtar Kelimeler

SIB, Severe Impairment Battery, demans de?erlendirme, bili?sel test, nöropsikoloji, psikometri

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilinmiyor

Kurum E-posta Adresleri: psytugba@yahoo.com

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yaz??ma Adresi: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, ?zmir (2011 Tez Dönemi)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Orijinal Test Y?l?: Orijinal SIB (Severe Impairment Battery) 1990'larda geli?tirilmi?tir.

Türkçe Uyarlama Y?l?: 2011

?zinler ve Ücret: Türkçe uyarlaman?n akademik veya klinik amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar (Tu?ba Erta?) ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Akademik tezler genellikle kaynak gösterilerek kullan?labilir, ancak ölçe?in ticari kullan?m? veya modifikasyonu özel izin gerektirebilir.

Referanslar

Erta?, T. (2011). *Türkçeye uyarlanm?? A??r Bozukluk Bataryas?'n?n demansl? bireylerde geçerlik güvenirlik çal??mas?* (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, ?zmir. YÖK Ulusal Tez Merkezi Linki.

Orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: agir-bozukluk-bataryasi-toad.pdf

A??r Bozukluk Bataryas? Maddeleri (Ba?l?klar)

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, telif haklar? nedeniyle bu platformda yay?mlanmamaktad?r. Maddelere eri?im için lütfen sorumlu yazarla veya ilgili akademik kurumla ileti?ime geçiniz.

ARABPSYCHOLOGY.COM